

IV. ISTORIA FECIOAREI MARIA, AȘA CUM A SPUS-O EA LUI TEOFIL, PATRIARHUL ALEXANDRIEI¹⁴⁶

[A. fol. 90a, I; Brit. Mus. Oriental No. 604, fol. 5a
și No. 605, fol. I62a.]

Aici începe istoria felului în care Stăpâna noastră Maria i s-a arătat Arhiepiscopului Teofil și cum a vorbit cu el și l-a întărit după oboseala călătoriei. El a spus:

O, părinților și fraților mei, ascultați cele ce vă voi spune cu frică și cu credință adevărată, cum Sfânta noastră stăpână, de două ori Fecioară¹⁴⁷, Maria, Născătoarea de Dumnezeu, mi s-a arătat mie. Duminica care tocmai a trecut am sfârșit rugăciunile noastre de noapte, iar părinții, care erau episcopi, au plecat la culcare. Iar eu m-am urcat pe platforma ridicată, unde se sălășluiește Sfânta noastră Stăpână, de două ori Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, am

¹⁴⁶ Cel de al treilea patriarh al Alexandriei de la Sf. Atanasie și predecesor al Sf. Chiril. A decedat în anul 412, după ce a condus Biserica din Egipt timp de 28 de ani. Pe lângă viziunea cuprinsă în relatarea de față, el este autorul unei Omilii despre Fecioara Maria. R. Rus, „Teofil al Alexandriei”, art. în *Dicționar enciclopedic de literatură creștină în primul mileniu*, Editura Lidia, 2003, p. 827-828.

¹⁴⁷ Expresia „de două ori Fecioară” este destul de rar întâlnită. O regăsim cu precădere în tradițiile ortodoxe vechi orientale. Cu toate acestea, ea are o semnificație doctrinară precisă, referindu-se la faptul că Fecioara Maria a fost fecioară înainte de naștere și a rămas fecioară după naștere. Ideea transmisă de expresia „de două ori Fecioară” este redată în literatura religioasă a Bisericilor Ortodoxe Răsăritene ca „Pururea Fecioară”. „Pururea fecioria” Maicii Domnului are în vedere cele două evenimente, zămislirea sau luarea în pântece și nașterea, care nu au afectat în niciun fel starea de feciorie a Maicii Domnului.

stat în picioare și am ridicat mâinile și am înălțat rugăciune fierbinte către Dumnezeu, zicând: „Ascultă-mă, o, Doamne și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Tu, Cel ce i-ai ascultat pe cei care s-au adunat la Niceea până când, în cele din urmă, au stabilit Legea (adică Crezul) lui Dumnezeu. Ascultă-mă, Tu, Cel ce l-ai ascultat pe Avva Atanasie¹⁴⁸ Apostolul și pe care l-ai ajutat în suferința sa. Sunt pregătit să-Ți slujesc și știu că Tu mă vei asculta întotdeauna și că ești mereu aproape de cei ce iubesc Numele Tău, o, Domnul și Dumnezeul meu. Ai milă de mine și nu mă îndepărta de la Tine, căci am luat jugul Tău din tinerețile mele până în această clipă. Te implor pe Tine să-mi arăți cum ai venit în această lume și cum Ți-ai luat sălaș în această casă din sălbăticie. Și ajută-mă să zidesc această casă în așa fel încât să poată deveni o biserică mare în care oamenii să preamărească și să slăvească sfântul Tău Nume. Căci ale Tale sunt puterea și iertarea, iar Tu ești Cel Bun, împreună cu Tatăl Tău și cu Duhul Sfânt, acum și pururi și în vecii vecilor. Amin.”

Și s-a întâmplat că, în timp ce mă rugam în acest fel, o lumină puternică mi s-a arătat, iar eu am crezut că a răsărit soarele; și am văzut o lumină mare, minunată, în care stătea Împărăteasa femeilor, Sfânta noastră Stăpână, de două ori Fecioară, Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Fața ei strălucea ca soarele din pricina luminii care era asupra ei, iar ea era înveșmântată într-o lumină atât de strălucitoare, încât, în cele din urmă, am zis: „Nu există nimeni în această lume care să poată privi o astfel de slavă”; iar Mihail și Gavriil și mii de îngeri mergeau în jurul ei. Și s-a întâmplat că, atunci când i-am văzut, am căzut la pământ și eram ca și cum aș fi fost mort, însă Mihail m-a ridicat și a îndepărtat de la mine frica și spaima. Atunci, Sfânta Stăpână mi-a vorbit ea însăși, zicând: Eu sunt Sfânta Stăpână, de două ori Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu: scoală-te și nu te teme! Salutare ție, o, călărețule și războinicule, care lupti pentru credință. Salutare ție, o, tu care ești piatră de temelie puternică în Biserica lui Dumnezeu. Ridică-te, fii tare și cunoaște că Eu sunt Mama

¹⁴⁸ Referire la Sf. Atanasie cel Mare (295-373), unul dintre cei mai de seamă ierarhi ai Bisericii creștine, care a păstorit Biserica creștină din Alexandria.

Împăratului Cerurilor și al pământului. Pe El, Cel pe care cerurile și pământul nu îl pot cuprinde, L-am purtat în pânțele nouă luni și, prin voința Lui, L-am alăptat cu laptele sânilor mei pe Cel ce dă hrană la tot trupul. Eu sunt Maria, fiica lui Ioachim și a Anei din tribul lui Iuda și din sămânța lui David și m-am arătat ție prin dorința iubitului meu Fiu. Și îți voi arăta cele ce ai cerut și ai căutat de la mine în privința acestei case și în privința venirii mele în țara Egiptului de la Ierusalim. Așadar, în privința acestei case, El dorește să o lași în această stare, astfel încât să fie mărturie tuturor generațiilor care vor veni în lume [să vadă și ele] starea de smerenie în care am trăit; căci binecuvântatul meu Fiu nu a dorit să fie preamărit pe pământ. El a călătorit pe nori, și nu pe cai, așa cum călăresc oamenii, ceea ce este un semn al pământului; însă a fost dus în brațele mele de la Ierusalim până la această casă. Iar în acele zile am trăit ca oameni simpli, dar îmi amintesc de cuvintele Elisabetei, care a zis: „Cine sunt eu ca mama Domnului meu Iisus Hristos să vină la mine? (Luca 1: 43). Tu m-ai cinstit mai mult decât starea mea [smerită].”

Iar Stăpâna noastră a răspuns și mi-a zis mie: Teofil, deschide urechea inimii tale și înțelege ceea ce îți voi spune în această oră; și să o scrii pe hârtie și fă să ajungă în toate cetățile și ținuturile întru pomenirea mea până la sfârșitul lumii. Așadar, despre modul în care L-am născut pe Iisus Hristos. O stea din Răsărit [mi] s-a arătat, iar în lumina ei mare a fost tăinuită lumina [tuturor celorlalte] stele. Iar eu locuiam în casa mea și eram temătoare de toate [lucrurile], și nu era nimeni care să-mi slujească. Eram fecioară și nu cunoșteam nimic, și am fost cea dintâi născută a mamei mele. Niciodată și nicicând nu am trăit împreună cu alte femei care au născut copii, decât cu Elisabeta, femeie stearpă, care, atunci când i-a venit sorocul, a avut tot ceea ce era necesar pregătit pentru ea de către vecinele ei. Cât despre mine, nu aveam haine și am căutat în jur, însă nu am găsit nimic decât fâșii de pânză de sac groasă, și în aceste fâșii I-am înfășat sfântul Său Trup. În apropiere era un grajd, unde hrăneau boii, și acolo mi-a fost patul și am pus Copilul să doarmă pe el. Și mai erau acolo un asin și un bou care s-au plecat spre cinstire înaintea Lui, iar ei L-au încălzit cu răsuflarea lor; în acel anotimp al anului zilele erau reci, căci era a douăzeci și noua zi a lunii Takhshash (decembrie 25). Și, de îndată, am privit și, iată, îngerii și arhanghelii, și serafimii, și heruvimii au venit

cu oștirile lor și I s-au închinat Lui cu venerație, și i-au adus laude, fiecare după limba lui, și au zis: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o și a binecuvântat-o Domnul.” Apoi au venit la mine și mi-au adus cinstire, căci cinste mi-a fost dată mie de către Tatăl. Și au zis: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelei tău, care a venit spre folosul poporului său, prin care păcatul a fost nimicit. Tu ești mireasa cea nepătată, iar în tine nu există vicleșug. Tu ești Porumbelul binecuvântat, Mama lui Dumnezeu, Împărăteasa, Mama Împăratului celui Viu, Care s-a arătat din tine și Care va deveni viața lumii. Ba mai mult, binecuvântați suntem noi, căci L-am văzut pe Domnul născut în trup.”

Apoi, Sfântul Gavriil s-a apropiat de mine cu fața lui strălucitoare și plină de veselie și s-a închinat înaintea mea, și mi-a zis: „Acesta este El despre Care ți-am spus și pentru Care ți-am adus vestea cea bună la vremea care acum a trecut, spunând că El se va arăta prin tine și că va da milă și putere tuturor oamenilor care vor crede în Numele Său și vor sluji spre slava Sa.” Atunci a venit și Iosif și, împreună cu el, erau Salomeea și moașa, iar atunci când au văzut cele ce se întâmplaseră, s-au bucurat cu bucurie mare. Iar când moașa a văzut copilul în grajd, I s-a închinat Lui, L-a ridicat în brațele sale și a zis: „Fericită sunt eu, ai cărei ochi au văzut bucuria Ta în această zi, o, Tu, Cel ce ai venit în lume să ierți păcatele păcătoșilor, între care sunt și eu.” Și s-a întors spre mine și mi-a zis: „Binecuvântată ești tu, o, Mamă a lui Dumnezeu, despre care Profeții au strigat zicând: Dumnezeuul nostru se va arăta din fecioară. Cât despre mine, eu sunt slujitoarea ta. Nu mă voi mai depărta de tine vreodată și îți voi sluji până când mor.”

Apoi au venit păstorii, cărora li s-a arătat în lumină și s-au plecat ei întru adorare înaintea lui în grajd și au strigat, și au zis: „Tu ești Mântuitorul lumii, așa după cum ei ne-au spus nouă și, într-adevăr, ești Fiul lui Dumnezeu. Fericiți suntem căci am văzut slava Dumnezeirii Tale, deoarece ne-am grăbit a veni îndată ce am auzit [despre Tine].” Și s-au apropiat ei de mine, s-au plecat înaintea mea și mi-au zis: „Binecuvântată ești tu între toate femeile care sunt pe pământ. Și binecuvântat este pântecele care L-a născut și binecuvântați sunt sânii care L-au alăptat, căci ai dat naștere Celui care este Viața lumii.” Și toate cetele îngerilor care erau acolo au declarat ceea ce au văzut și au auzit, zicând: „Mărire lui Dumnezeu în

ceruri. Pace pe pământ între fiii oamenilor de care El este mulțumit”; și toți cei ce au auzit s-au minunat și au zis: „Ce voi fi eu?”

După aceste lucruri, în ziua a opta, I-a venit [rândul] să poată fi circumcis după Legea iudeilor; și I-au dat lui numele de Iisus, potrivit cu cele spuse mie de Înger înainte de a fi luat în pânțece. Iar în acele zile au venit niște bărbați care erau magi dintr-o țară din Răsărit și au întrebat în orașe și în ținuturi, zicând: „Unde s-a născut Hristos? Căci am văzut steaua Lui la răsărit și am venit spre a I ne închina.” Când Irod a auzit aceasta, a fost mișcat profund, împreună cu toți cei ce [locuiau] la marginile Ierusalimului. Atunci, Irod i-a adunat pe toți nobilii și preoții, și scribii, și bătrânii poporului și i-a întrebat, zicând: „Unde se naște Hristos? Și când a venit timpul?” Iar ei i-au zis lui: „El s-a născut în zilele acestea în Betleemul Iudeii, după cum zice profetul Miheia: Și tu, Betleeme, din ținutul Efrata, nu ești cel mai mic dintre provinciile lui Iuda, căci din tine va ieși Împăratul care va stăpâni poporul meu Israel” (Miheia 5: 1)¹⁴⁹. Atunci Irod le-a zis magilor: „Mergeți și căutați pruncul, și, după ce l-ați găsit, veniți și îmi spuneți ca și eu să mă pot închina Lui” – nu că ar fi dorit să I se închine, ci pentru a putea să-L ucidă; el a crezut că pruncul era o ființă pământească și că împărăția lui era pământească. Iar când magii au auzit aceste lucruri din partea regelui, au plecat și au căutat Pruncul. Iar steaua care i-a îndrumat din țara lor până i-a adus la locul unde era iubitul meu Fiu i-a părăsit și nu a mai fost văzută. Iar atunci când au intrat în [grajd], au văzut copilul în brațele mele, I s-au închinat și, cu bucurie și veselie, I-au adus daruri de aur, smirnă și mir și au strigat cu glas mare, zicând: „Binecuvântat să fie Împăratul cel Mare, care va distruge împărățiile pământului. Și mai mult, Te vei coborî pe pământ și îl vei lega pe Satan în lanțuri, după cum am găsit în Cartea Profeților și a Părinților înțelepți.” Iar în acea noapte, au dormit ei [acolo], gândindu-se că a doua zi se vor duce la Irod ca să-i spună că au găsit Pruncul și pe mama Sa. Însă Îngerul Domnului li s-a arătat și le-a zis: „Mergeți în țara voastră în pace”; iar ei au mers într-acolo după cum Îngerul Domnului le-a zis.

¹⁴⁹ Biblia sinodală: „Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși stăpânitor peste Israel” (Miheia 5: 1).